



**HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG**



LIMBURGSE TAAL

PLAN VAN AANPAK... *Aon de geng!*

Inhoud

	HET HUIS.....	3
	Missie.....	3
	LIMBURGSE TAAL	4
	Achtergrond	4
	Aanpak	4
	Missie.....	5
	Doelen.....	5
	Concretisering	6
	1. Kinderopvang.....	6
	2. Onderwijs.....	7
	3. Gezondheidszorg.....	8
	4. Sociale domein	8
	5. Gemeentes	9
	6. Kunst- en erfgoeddisciplines	9
	7. Media, communicatie en openbare ruimte	10
	8. Wetenschap	11
	Randvoorwaarden.....	11
	1. Kinderopvang.....	11
	2. Onderwijs.....	12
	3. Gezondheidszorg.....	12
	4. Sociale domein	12
	5. Gemeentes	12
	6. Kunst- en erfgoeddisciplines	12
	7. Media, communicatie en openbare ruimte	12
	8. Wetenschap	13
	Vervolgstappen	13
	1. Kinderopvang.....	13
	2. Onderwijs.....	14
	3. Gezondheidszorg.....	14
	4. Sociale domein	15
	5. Gemeentes	15
	6. Kunst- en erfgoeddisciplines	16
	7. Media, communicatie en openbare ruimte	16
	8. Wetenschap	17
	Rollen.....	17
	1. Huis voor de Kunsten Limburg.....	17
	Bijlage 1 - Samenwerkingspartners	19
	Bijlage 2 - Actieplan Limburgse taal.....	21



Het Huis

Missie

Het Huis voor de Kunsten Limburg (Huis) is het kenniscentrum en de ondersteuningsorganisatie voor amateurkunsten en erfgoed in Limburg. Onze missie is:

Het Huis versterkt, verdiept en verbindt cultuureducatie en cultuurparticipatie in de provincie Limburg, samen met partners in het veld.

Het borgen van deze missie wordt vormgegeven, middels maatwerk en in samenwerking met het veld, vanuit de diverse disciplines; dans, beeldende kunst, letteren, erfgoed, musea, Limburgse taal, theater, audiovisuele media en muziek.

De visie van het Huis is om deze borging vorm te geven vanuit een verbindende, initiërende, ondersteunende rol met inzicht in wat er speelt en nodig is.

“t Hoes versjterk, verdeep en verbinjtj cultuureducatie en cultuurparticipatie in de provincie Limburg, same mit partners in 't veldj.”

- Ruud van Eeten, Huis voor de Kunsten Limburg -

Daar waar de Limburgse taal de afgelopen jaren vooral op het vizier van taalorganisaties stond, is nu het moment aangebroken om de Limburgse taal te borgen in andere domeinen van de Limburgse samenleving. Waar het Huis in het verleden vooral gericht was op cultuurparticipatie gaat het nu de slag maken om met betrekking tot de Limburgse taal Huis-breed de verbinding te leggen met cultuureducatie.

Het Huis heeft een rijkdom aan kennis, denkkracht en slagkracht in huis waarmee ze het werkveld kan verbinden en ondersteunen. Het Huis werkt hierbij zowel in overkoepelende als onderbouwende zin met als doel:

- de verbindende, ondersteunende en waar nodig initiërende rol op te pakken ten behoeve van het behoud en de uitbouw van huidige lokale en regionale infrastructuur en netwerken.
- het borgen van alle disciplines. Dat geven we zowel intern vorm als met onze samenwerkingspartners.
- meer in te zetten op deskundigheidsbevordering gekoppeld aan onze missie.
- een verbindende, ondersteunende en initiërende rol te nemen in de keten van cultuureducatie en cultuurparticipatie voor iedereen van 0 tot 100 jaar.





Limburgse taal

Achtergrond

De Limburgse taal verbindt mensen. Dat is ook in 2020 nog steeds het geval. Het Limburgs wordt volop gesproken, gezongen, we zien het in de openbare ruimte en jongeren gebruiken het om appjes te maken en voor hun Facebookberichten. Uit onderzoek blijkt dat Limburgers de Limburgse taal als het meest kenmerkende element van hun culturele identiteit beschouwen.¹ Wetenschappelijke studies tonen aan dat tweetaligheid, dus ook het spreken van een Limburgs dialect, bijvoorbeeld op cognitief vlak veel voordelen biedt.²

“D’r is gein enkele reje óm gein Limburgs te kalle.”

- Raymond Knops,
Staatssecretaris
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties -

Maar als iedere kleine taal staat ook het Limburgs onder druk, enerzijds door de alom aanwezige standaardtaal, anderzijds door het toegenomen gebruik van het Engels. Ouders twijfelen of zij hun Limburgse taal wel door zullen geven aan hun kinderen. Het is dus zaak om in actie te komen om ervoor te zorgen dat het Limburgs ook door volgende generaties gesproken blijft worden. Daarvoor is toekomstbestendig taalbeleid noodzakelijk. De provincie Limburg heeft het Huis gevraagd om te inventariseren wie aan het borgen van het gebruik van de Limburgse taal in alle domeinen van de Limburgse samenleving wil bijdragen om zo op basis van de verzamelde informatie en in samenwerking met de participerende partijen te komen tot een actieplan voor een duurzame toekomst en inrichting van het Limburgse taalbeleid.

Aanpak

Met het ‘Actieplan Limburgse Taal’ wil het Huis als procesbegeleider samen met het veld een traject doorlopen om tot een uitvoeringsprogramma Limburgse taal te komen. Het Huis heeft hiervoor een aantal fases en bijbehorende acties geformuleerd die moeten leiden tot een gezamenlijke aanpak van de Limburgse taal als uiting van de Limburgse identiteit en onderdeel van de Limburgse samenleving (bijlage 1).

Echter, door de coronacrisis heeft het Huis geen uitvoering kunnen geven aan de geplande live werksessies om input op te halen uit het veld. Daarom is voor een alternatieve aanpak gekozen. Enkele partners en organisaties in het veld zijn actief benaderd en betrokken bij het tot stand komen van dit plan. Bestaande documentatie en visiedocumenten van deze organisaties zijn als basis gebruikt. In willekeurige volgorde waren dit het Beleidskader immaterieel erfgoed, het visiestuk *’n Laeve lank Limburgs*, het beleidsdocument van Veldeke Limburg, het beleidsstuk van de Raod veur ’t Limburgs, [de zesde rapportage van het Comité van Experts van de Raad van Europa ten aanzien van](#)

¹ Onderzoeksbureau Flycatcher oktober 2017: 78% van alle Limburgers beschouwt de Limburgse taal als het meest kenmerkend voor de Limburgse regionale identiteit.

² Zie bijvoorbeeld Elma Blom, *Wat iedereen moet weten over de taalontwikkeling van kinderen in een diverse samenleving*. Oratie Universiteit Utrecht 2019.

het Limburgs³ en het Convenant Limburgse Taal⁴. Aanvullend zijn telefoongesprekken gevoerd met andere partners uit het veld. Daartoe behoren kinderopvang-, onderwijs- en zorgorganisaties, het sociale domein, de kunstensector en media. De insteek was om te inventariseren wie aan het borgen van het gebruik van de Limburgse taal in alle domeinen van de Limburgse samenleving wil bijdragen en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn.

Het plan van aanpak dat voor ligt is een dynamisch en levend document, dat naargelang behoeftes aangepast wordt. De inzet voor de Limburgse taal is een proces dat continue in beweging is.

“Ós plan van aanpak is 'n laevendig sjtuk.”

Missie

Als uitgangspunt geldt dat taal alle domeinen van de samenleving raakt. Daarnaast draagt de Limburgse taal in belangrijke mate bij aan de Limburgse identiteit.

Dit als basis nemende komt het Huis tot de volgende missie op het gebied van de Limburgse taal:

Het Huis versterkt, verdiept en verbindt de Limburgse taal in alle domeinen van de Limburgse samenleving (o.a. onderwijs, kinderopvang, zorg, media), samen met partners in het veld.

Doelen

Om uitvoering aan deze missie te geven gaat het Huis samen met partners in het veld ervoor zorgen dat de Limburgse taal in de verschillende domeinen van de Limburgse samenleving wordt geïmplementeerd.

Concreet houdt dit in, de Limburgse taal:

1. in de kinderopvang
2. in het onderwijs (met een onderverdeling in primair onderwijs, voortgezet onderwijs, lerarenopleidingen en L2-taalcursussen Limburgs)
3. in de gezondheidszorg
4. in het sociale domein
5. op gemeentelijk niveau
6. in de verschillende kunst- en erfgoeddisciplines
7. in de media, communicatie en openbare ruimte
8. in de wetenschap

Per doel concretiseren we een aantal voorbeelden en organisaties waarmee we contact hebben gehad. Ook benoemen we de randvoorwaarden die nodig zijn om de doelen te bewerkstelligen en zetten we de vervolgstappen op een rij. Anders gezegd, wat is er al?, wat is er nodig om verder te komen? en wat gaan we concreet doen om dit te bewerkstelligen?

³ <https://rm.coe.int/netherlands-6th-report-ecrml/16809f0bad>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/erkende-talen/de-limburgse-taal>

Concretisering

1. Kinderopvang

Spelenderwijs - Ruimte voor de Limburgse taal

Enkele kinderopvangorganisaties implementeren de Limburgse taal in hun dagdagelijkse werkzaamheden. Denk aan het troosten van kinderen in de Limburgse taal, het voorlezen in het dialect of het zingen van liedjes in de Limburgse taal. Een voorbeeld hiervan is de organisatie Spelenderwijs. Op enkele van haar locaties in de gemeente Eijsden-Margraten wordt het dialect actief ingezet door de pedagogische medewerkers. Dit is gestaafd op het gemeentelijk beleid waarin specifiek aandacht is voor de Limburgse taal (hierover later meer).⁵

Hoera Kindercentra - 't Verhaal van Noor en 't Coronavirus

Bij Hoera Kindercentra maakten ze een voorleesboek voor kinderen over het coronavirus. Het boek vertelt over het virus en de maatregelen. Ook geeft het boek uiting aan gevoelens van onzekerheid en helpt het kinderen de situatie beter te begrijpen. Naast een Nederlandse versie is er ook een versie in het dialect van Roermond beschikbaar.⁶

Piepekoek

Piepekoek is een serie korte animatiefilms om kinderen kennis te laten maken met de Limburgse taal.⁷ **Recentelijk is de website uitgebreid met spelletjes.**

Nijntje in het dialect

Twee versies van Nijntje, de wereldberoemde hoofdpersoon van een serie kinderboeken, zijn uitgebracht in het Maastrichts.⁸ Ook is er een Kerkraadse versie beschikbaar.

Levende talen Limburgs

De Vereniging van Leraren in Levende Talen zet zich in voor de bevordering en de ontwikkeling van het talenonderwijs in Nederland. De sectie Limburgs zet zich specifiek in om het Limburgs zichtbaarder te maken in verschillende domeinen van de samenleving (o.a. opvang, onderwijs, zorg en op de werkvloer). Daarom werkt Levende talen aan educatief en talig materiaal voor kinderopvang (liedjes en verhalen in het dialect).

Wetgeving

Artikel 1.55, lid 1: Bij kinderopvang in een kindercentrum of in een voorziening voor gastouderopvang wordt de Nederlandse taal als voertaal gebruikt. Daar waar naast de Nederlandse taal, de Friese taal of een streektaal in levend gebruik is, kan de Friese taal of de streektaal mede als voertaal worden gebruikt.

⁵ <https://www.spelenderwijs.nl/nieuws/ruimte-en-aandacht-voor-limburgs-dialect-bij-spelenderwijs>

⁶ <https://www.hoerakindercentra.nl/actueel/het-verhaal-van-noor-en-het-coronavirus>

⁷ <https://www.piepekoek.nl/>

⁸ <https://www.veldeke.net/maastrichtse-nijntje-geit-fietse-gepresenteerd/>

Oftewel, Limburgs als voertaal in de kinderopvang, naast het Nederlands, is toegestaan conform artikel 55 lid 1 van de wet kinderopvang.

2. Onderwijs

Vincent van Goghschool - Kiek! Limburg

De Vincent van Goghschool in Roermond heeft een project geïnitieerd om kinderen van de bovenbouw kennis te laten maken met de Limburgse cultuur. Het betrof een naschools aanbod voor leerlingen met voornamelijk buitenlandse achtergronden waarbij het dialect de voertaal was. Door het gebruik van nieuwe technologische middelen en werkvormen sloot het project naadloos aan bij de belevingswereld van de kinderen.

“Ederein mót weite dat meertaligheid gein probleem is.”

- Elma Blom, hoogleraar
Universiteit van Utrecht -

Lerarenopleidingen

De Nieuwste Pabo en Fontys Hogeschool Kind en Educatie benadrukken en integreren het belang van thuistaal en meertaligheid in hun curriculum. Deze organisaties baseren zich daarbij op wetenschappelijk onderzoek dat de voordelen van meertaligheid opvoert.⁹

Levende talen Limburgs

Levende talen werkt aan educatief lesmateriaal voor het primair en secundair onderwijs geïnspireerd door het 3mproject^{10,11}

Op dit moment zijn 12 L2-taalcursussen voor het Heerlens dialect verzorgd bij de culturele instelling Schunck.¹²

Modertaalspel

Tijdens de ondertekening van het convenant Limburgse taal op 6 november 2019 is gebruik gemaakt van een soort levensgroot ganzenbordspel om na te denken over het taalkapitaal dat kinderen van huis uit mee brengen. Dit spel is te integreren in lesprogramma's en onderwijssettings.

Wetgeving primair onderwijs

Artikel 9. Inhoud onderwijs, lid 13: Het onderwijs wordt gegeven in het Nederlands. Daar waar naast de Nederlandse taal, de Friese taal of een streektaal in levend gebruik is, kan de Friese taal of de streektaal mede als voertaal bij het onderwijs worden gebruikt.

Oftewel, Limburgs als voertaal naast het Nederlands is toegestaan in het primair onderwijs, conform artikel 9 lid 13 wet op het primair onderwijs.

⁹ <https://www.uu.nl/sites/default/files/uu-fsw-elmablom-artikel.pdf>

¹⁰ <http://3mproject.nl/>

¹¹ <https://limburgs.levendetalen.nl/2020/01/20/lesmateriaal-meertaligheid-thuistaal/>

¹² <https://schunck.nl/agenda/heerlens-dialect/>

Wetgeving voortgezet onderwijs

Artikel 26b, lid 7d en artikel 26c, lid 6d: Gelet de Wet op het voortgezet onderwijs kan het Limburgs in het voortgezet onderwijs in aanvulling op de verplichte lesstof, vakken en andere programmaonderdelen worden aangeboden.

3. Gezondheidszorg

Veer kalle ouch plat

In de gezondheidszorg leeft het idee om fysiek aan te geven met bordjes dat patiënten de Limburgse taal als voertaal kunnen gebruiken met zorgverleners (bijv. “Veer kalle ouch plat”). Onderzoek toont namelijk aan dat het spreken van dialect een positief effect heeft op het geestelijk welzijn van patiënten.¹³

Tolk

Aanvullend hierop zou gewerkt kunnen worden met een tolk bij bijvoorbeeld medische gesprekken, wanneer het zorgpersoneel geen dialect spreekt.

Levende talen Limburgs

Levende talen werkt aan informatievoorziening over dialect in de zorg en op de werkvloer. Helaas werd hun congres over dit thema afgelast vanwege de coronacrisis.

GGD

Gedeputeerde Ger Koopmans heeft naar aanleiding van de ondertekening van het convenant Limburgse taal op 6 november 2019 contact gezocht met de (jeugd)gezondheidszorg in Limburg. De Provincie Limburg wil samen met de GGD werken aan goede informatievoorziening over de voordelen van meertaligheid richting professionals, ouders en opvoeders.

4. Sociale domein

Levende talen Limburgs

Levende talen werkt aan materiaal om de Limburgse taal als tweede taal te leren (in de vorm van volwassenonderwijs).¹⁴

Burgerkracht Limburg

Burgerkracht Limburg zet zich in voor burgerparticipatie. De doelgroepen van Burgerkracht blijken echter qua communicatie moeilijk bereikbaar. Daar zou de Limburgse taal mogelijk een goed en laagdrempelig communicatiemiddel kunnen zijn om mensen te bereiken.

¹³ Josine Loeven, *Als je plat kunt praten, moet je het niet laten*. Onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van het gebruik van streektaal in de zorg. Universiteit Twente 2005.

¹⁴ <https://schunck.nl/agenda/heerlens-dialect/>

Re-integratiecursussen

Het idee leeft om de Limburgse taal onderdeel te laten zijn van re-integratiecursussen voor nieuwkomers binnen de provincie. Dit zou ingevuld kunnen worden door het aanbieden van les in het Limburgs.

Loestere.nl

Onlangs is de website loestere.nl gelanceerd met luisterfragmenten, verhalen, gedichten en columns in het Sittards dialect. Om mensen die aan huis gekluisterd zijn door de coronacrisis een hart onder de riem te kunnen steken en om afleiding te bieden.¹⁵

5. Gemeentes

Gemeente Eijsden-Margraten

De gemeente Eijsden-Margraten heeft in haar beleid specifiek opgenomen dat de verschillende dialecten die in de gemeente gesproken worden, in stand gehouden dienen te worden en waar mogelijk dient het gebruik ervan bevorderd te worden. Daarvoor heeft de gemeente de campagne *Kal Plat* over dialect en taalontwikkeling uitgewerkt.¹⁶ **In dat kader is de Dialect Web App Maasgeluide ontwikkeld om dialectzinnen in te spreken, te leren spreken en te verzamelen voor onderzoek.**¹⁷

Gemeente Beesel

De gemeenteraad in Beesel heeft unaniem een motie aangenomen waarbij lokaal beleid opgesteld dient te worden voor het Limburgs.

6. Kunst- en erfgoeddisciplines

Theater

De adviseur theater van het Huis werkt momenteel aan TheaDOOR!, een educatief programma om theater een plek te geven binnen het onderwijs. Een multidisciplinaire aanpak staat daarbij centraal. Er wordt namelijk de verbinding gelegd tussen theater, letteren en de Limburgse taal. Daarnaast is het overgrote theateraanbod van amateurverenigingen in het dialect. Theater is daarmee een belangrijke drager van de Limburgse taal.

Letteren

Ook vanuit de discipline letteren binnen het Huis wordt discipline-overstijgend gewerkt. Taal is namelijk de basis voor veel disciplines en daarop wordt voortgeborduurd.

Limburgs Museum

In samenwerking met het Huis werkt het Limburgs Museum aan een expositie over de Maas en de Limburgse taal.

¹⁵ <https://loestere.nl/>

¹⁶ https://www.limburger.nl/cnt/dmf20180425_00060516/een-gemeente-die-plat-kalt

¹⁷ <https://www.meertens.knaw.nl/cms/nl/cms/nl/236-actueel/nieuws/2017/145357-dialect-web-app-voor-het-eesjdes-eijsdens-en-mestreechs-maastrichts>

Bibliotheken

Bibliotheken willen meer nadenken over meertaligheid. Ook zijn leesconsulenten op zoek naar alternatieve manieren om verhalen voor te lezen.

Geschreven Limburgse taal

Er bestaan veel boeken in en over het Limburgs.¹⁸ Ook de woordenschat is uitvoerig op schrift vastgelegd. Een voorbeeld van een project rond het geschreven Limburgs is het Platbook. *Platbook* is een serie dialectboekjes voor Limburgse dialectschrijvers en -lezers. Auteurs uit de hele provincie werken mee om telkens weer een opvallend thema te beschrijven. Iedere editie maakt een andere, bij het thema passende, redacteur een selectie uit de teksten en schrijft het voorwoord. Daarnaast is de geschreven taal niet enkel een op zich zelf staande kunstdiscipline. Als overkoepelend communicatiemiddel komt het ook terug in de andere domeinen.

7. Media, communicatie en openbare ruimte

L1

L1 maakt diverse programma's waarbij de voertaal de Limburgse taal is. Dit zijn veelal programma's over volkscultuur (carnaval, Oud Limburgs Schuttersfeest en Plat-eweg). Daarnaast mag de geïnterviewde kiezen in welke taalvariant het gesprek plaats vindt. Dat kan dus ook het dialect zijn.

“Es se mich versjteis,
dan kal ich plat taege
dich.”

- Ben Erkens -

(Pop)muziek

Het merendeel van dialectmuziek in Nederland is van Limburgse bodem. Denk aan artiesten zoals Frans Pollux, Rowwen Hèze en Dyanne Sleijnen.

Spellingsapp Swiftkey

Er bestaat een dialectspellingsapp voor smartphones. Dit vereenvoudigt typen, appen, sms'en en mailen in de Limburgse taal.¹⁹

Posters Coronacrisis

In Friesland is een poster in het Fries gemaakt met uitleg over de basisregels en -maatregelen ten tijde van de coronacrisis. Deze is vertaald in drie varianten van de Limburgse taal. Een combinatie tussen bewustwording van het coronavirus en de zichtbaarheid van het dialect.

Website Limburgse spelling

In 2011 is de website www.limburgsespelling.nl gelanceerd. Een initiatief om de diverse klanken van de Limburgse dialecten te leren schrijven.

¹⁸ Zie voor een beknopt overzicht bijvoorbeeld: <http://www.limburgsedialecten.nl/limburgs.html#publicaties-in-het-limburgs>. Het is onmogelijk om in dit kader een complete literatuurlijst op te voeren, vandaar dat er hier voor gekozen is één voorbeeld te noemen.

¹⁹ <https://www.veldeke.net/limburgse-spellingsapp-swiftkey-nu-iedereen-gebruiken/>

Lèste wäörd

Veldeke Limburg heeft een boek uitgebracht met gedichten en liedteksten in de Limburgse taal die kunnen helpen bij het afscheid nemen van dierbaren.²⁰ Ook diverse lokale Veldeke kringen bieden via hun website teksten en gedichten in het lokale dialect aan.²¹

Appèl

Bij bedrijfsrestaurant Appèl in het Ondernemersplein in Roermond is de Limburgse taal visueel aanwezig op ophangborden, die het aanbod laten zien.²²

Plaatsnaamborden

In veel Limburgse plaatsen staan plaatsnaamborden met de plaatsnaam in het Nederlands én het dialect geschreven.

8. Wetenschap

Universiteit Maastricht

Universiteit Maastricht heeft de leerstoel “Taalcultuur in Limburg” met Leonie Cornips als hoogleraar in huis. De leerstoel richt zich vooral op hoe mensen zich door taalgebruik met elkaar wel of niet identificeren en anderen in- of uitsluiten.

Radboud Universiteit Nijmegen

Radboud in'to Languages is een programma van de Radboud Universiteit Nijmegen met expertise op het vlak van taal en communicatie.²³ Het besteedt ook aandacht aan de Limburgse taal. Ook heeft de Radboud Universiteit een serie van podcasts uitgebracht met algemene informatie over voor- en nadelen van meertaligheid voor ouders, leerkrachten en logopedisten.²⁴

Randvoorwaarden

1. Kinderopvang

Er is behoefte aan informatievoorziening richting collega's en ouders over voordelen van tweetaligheid. Dit om ouders en medewerkers te kunnen overtuigen van het belang van meertaligheid. Zo kan aanwezige weerstand weggenomen worden.

Er is dialectmateriaal in de vorm van boekjes, liedjes, filmpjes en meer nodig. Het gaat dan om materiaal op maat in het dialect specifiek voor de doelgroep van de kinderopvangorganisaties. De wens is uitgesproken om ontmoetingsmomenten met andere partners op het gebied van de Limburgse taal te hebben om ervaringen, kennis en kunde uit te wisselen.

²⁰ <https://www.veldeke.net/winkel/>

²¹ <http://veldeke-krink-venlo.nl/node/346>, <http://www.veldeke-valkeberg.nl/rouwtekstedialek.html>

²² <https://www.appel.nl/>

²³ <https://www.ru.nl/radboudintolanguages/>

²⁴ <https://kletsheadspodcast.nl/alle-afleveringen/>

Gemeentelijke kaders met betrekking tot de Limburgse taal kunnen helpen om het beleid van kinderopvangorganisaties extra kracht bij te zetten. Daarnaast biedt dit extra handvaten om het dialect concreter te implementeren.

2. Onderwijs

Er is behoefte aan ontmoetingsmomenten met andere partners op het gebied van de Limburgse taal om ervaringen, kennis en kunde uit te wisselen. Hierdoor kan bijvoorbeeld lesmateriaal uitgewisseld worden. Wanneer de regie hierop vanuit één organisatie gevoerd kan worden, heeft dit de voorkeur.

Er is educatief materiaal, voor zowel het primair onderwijs, **voortgezet onderwijs**, de lerarenopleidingen [als voor L2-taalcursussen Limburgs](#), nodig.

3. Gezondheidszorg

Om patiënten in het dialect te woord te kunnen staan, dient het zorgpersoneel zelf het dialect te kunnen gebruiken.

Normaliter is een geaccrediteerde opleiding nodig om tolk te kunnen worden.

4. Sociale domein

Het gebruik van het Limburgs in schriftelijke communicatie heeft weinig tot geen toegevoegde waarde voor de doelgroep binnen dit domein. Om de doelgroep te bereiken dient gewerkt te worden met audiovisuele middelen en kanalen.

5. Gemeentes

Deze zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht. Dit komt terug bij de vervolgstappen.

6. Kunst- en erfgoeddisciplines

Er is behoefte aan kennis en kunde op het gebied van de Limburgse taal om deze te kunnen integreren in bijv. TheaDOOR!. Ook is er behoefte aan dialectmateriaal, **met name voor bibliotheken**. Om dat te bereiken is het van belang om met diverse organisaties samen te werken, zoals taalorganisaties.

7. Media, communicatie en openbare ruimte

Er is kennis en kunde op het gebied van de Limburgse taal nodig om deze in te zetten in de media en communicatieve uitingen.

Er is behoefte aan samenwerking met het veld om programma's te ontwikkelen die via radio, tv en online uitgezonden kunnen worden.

De wens is uitgesproken om de Limburgse taal duidelijk aanwezig te laten zijn in de (digitale) openbare ruimte.

8. Wetenschap

De wetenschap zoekt naar valorisatie van hun onderzoeksresultaten om deze bij een groter publiek kenbaar te maken.

Vervolgstappen

1. Kinderopvang

We onderzoeken welk materiaal aanwezig is voor de doelgroep van kinderopvangorganisaties, waar dit materiaal gevonden kan worden (bijv. bij bibliotheken), hoe dit materiaal bij de organisaties onder de aandacht gebracht kan worden (**promotie van het materiaal**) en welke behoefte er concreet ligt voor nieuw materiaal. **Wanneer de behoefte in beeld is gebracht, brengen we partijen samen om concreet educatief materiaal te ontwikkelen** (vernieuwen en/of vertalen van bestaand materiaal en/of het ontwikkelen van nieuw materiaal).

Tijdens de ondertekening van het Convenant Limburgse Taal hebben de minister van binnenlandse zaken dhr. Knops en de gedeputeerde van cultuur dhr. Koopmans geld beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van materiaal. We onderzoeken de stand van zaken met betrekking tot deze toezegging.

Veel kinderdagverblijven werken met de VVE-techniek (Voor- en Vroegschoolse Educatie). We onderzoeken welke consequenties het VVE-programma heeft voor het kunnen implementeren van de Limburgse taal in de werkzaamheden van pedagogische medewerkers.

Als spin in het web brengen we kinderopvangorganisaties met andere partners op het gebied van de Limburgse taal bij elkaar om van elkaar te leren. Het delen van ervaringen en bruikbare voorbeelden staat daarbij centraal. Ook wordt gekeken hoe aansluiting gezocht kan worden met het primair onderwijs, aangezien veel BSO-afdelingen verbonden zijn aan basisscholen (is er sprake van een doorlopende lijn met betrekking tot het gebruik van de Limburgse taal?). [Er vindt structureel overleg plaats tussen het Huis, Veldeke Limburg en Levende Talen Limburgs.](#)

We zorgen voor goede informatievoorziening over de voordelen van meertaligheid en het gebruik van dialect, zodat organisaties medewerkers en ouders hierover kunnen informeren.

We onderzoeken of voorlichting over belangrijke onderwerpen (zoals 't Verhaal van Noor en 't Coronavirus) in het dialect noodzakelijk is. Bestaande goede voorbeelden kunnen benut en uitgerold worden naar andere organisaties.

We nemen contact op met Gino Morillo Morales, die onderzoek heeft gedaan naar het meertalige landschap op de peuterspeelzalen in Eijsden-Margraten.²⁵

2. Onderwijs

Als spin in het web brengen we onderwijsorganisaties met andere partners op het gebied van de Limburgse taal bij elkaar om van elkaar te leren. Het delen van ervaringen en bruikbare voorbeelden staat daarbij centraal.

We onderzoeken welk materiaal aanwezig is voor de doelgroep van onderwijsorganisaties om concreet te gebruiken in onderwijssituaties voor zowel het primair, secundair, vervolg-, als volwassenonderwijs. Wanneer de behoefte in beeld is gebracht, brengen we partijen samen om concreet educatief materiaal te ontwikkelen. Hier hoort ook de uitbreiding en professionalisering van het aanbod van L2-taalcursussen bij. Het talentcentrum van Universiteit Maastricht wordt benaderd als eventuele samenwerkingspartner.

Aanvullend daarop zetten we in op deskundigheidsbevordering van onderwijzend personeel. We ontwikkelen handvaten hoe lesmateriaal in de onderwijspraktijk geïmplementeerd kan worden (met een grote voorkeur voor de koppeling van de Limburgse taal en letteren). Oftewel, docenten worden opgeleid om bijvoorbeeld “dialectles” te geven (dialect als doel). Of docenten ontvangen manieren om met attitudes ten opzichte van meertaligheid om te gaan tijdens de les (dialect als middel). Ook worden ZPP'ers ingevlogen om hun expertise te delen.

Er wordt verder onderzoek gedaan naar de behoeftes, mogelijkheden en randvoorwaarden binnen het primair en secundair onderwijs op het vlak van implementatie van de Limburgse taal in lesprogramma's.

We gaan in gesprek met andere taalgemeenschappen (Fries en Nedersaksisch; ook in samenwerking met de Stichting Nederlandse Dialecten). Zij hebben voor hun taalgebied al veel voorwerk verricht voor wat betreft de implementatie van de taal in onderwijspraktijken.

3. Gezondheidszorg

We onderzoeken op welke manier het dialectgebruik geïmplementeerd kan worden in de gezondheidszorg. Door de coronacrisis hebben we deze sector op dit moment te weinig op het vizier kunnen krijgen.

Er wordt onder andere gesproken met de GGD om te kijken hoe het gebruik van het dialect gestimuleerd kan worden van de (jeugd)gezondheidszorg. Denk aan dialectgebruik bij dementerende ouderen of het dialect in verzorgingstehuizen.

²⁵ <https://www.veldeke.net/wp-content/uploads/2018/06/Jaarboek-Veldeke-Limburg-2017.pdf>

Verloskundigenpraktijken, kraamzorgorganisaties en consultatiebureaus worden benaderd om mogelijkheden rondom dialectgebruik in hun sector en om bewustwording bij ouders met betrekking tot dialectgebruik te bespreken (bijv. Boekstart/Blijde Doos/informatiefolder).

We nemen contact op met Jolien Makkinga, die momenteel onderzoek doet naar het gevoel van thuis voelen in verzorgingstehuizen aan de hand van dialectgebruik.²⁶ Vanuit daar benaderen we het veld zelf.

We onderzoeken of er meer randvoorwaarden aanwezig zijn om een “predicaat” “veer kalle ouch plat” te mogen voeren.

Er wordt gekeken naar de mogelijkheden van een geaccrediteerde opleiding tot tolk Limburgse taal.

4. Sociale domein

We onderzoeken op welke manier het dialectgebruik geïmplementeerd kan worden in het sociale domein. Door de coronacrisis hebben we deze sector op dit moment te weinig op het vizier kunnen krijgen.

Er wordt onderzocht of het dialect ingezet kan worden om de doelgroep binnen dit domein beter te benaderen en bereiken.

We onderzoeken of er bij de allochtone doelgroepen behoefte is aan dialectlessen. Daarna kan bekeken worden of deze lessen opgenomen kunnen worden in integratietrajecten.

Er wordt gekeken of en hoe bestaande initiatieven, zoals loestere.nl uitgerold kunnen worden over meerdere delen van de provincie.

Samen met Burgerkracht Limburg, Huis voor de Sport Limburg, Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL), Speeltuinwerk Limburg (SpeL) organiseert het Huis SAMENSPEL. Het project focust op kwetsbare doelgroepen en problemen die in het sociale domein ontstaan naar aanleiding van het coronavirus. SAMENSPEL moet leiden tot nieuwe samenwerkingsverbanden op lokaal niveau, innovatieve projecten op het vlak van cultuur-, sport- en spelbeoefening, nieuwe manieren om burgers en met name kwetsbare doelgroepen te activeren en toekomstbestendigere verenigingen. Er wordt onderzocht op welke manier vanuit de Limburgse taal aangehaakt kan worden.

5. Gemeentes

We onderzoeken of gemeentes de Limburgse taal in hun gemeentelijk beleid kunnen implementeren. De genoemde gemeentes dienen daarbij als goede voorbeelden. Ook achterhalen

²⁶ <https://www.meertens.knaw.nl/cms/nl/medewerkers/96-algemeen/persoonlijke-paginas/145142-jolien-makkinga>

we of er randvoorwaarden aanwezig zijn om taalbeleid te kunnen opstellen op gemeentelijk niveau. Vragen die opduiken zijn bijvoorbeeld of besluiten, die genomen zijn in de Limburgse taal rechtsgeldig zijn en of in raadsvergaderingen de Limburgse taal gebruikt mag worden. **Een algemene vraag is hoe de communicatie met een overheid überhaupt gebeurt (wordt hier door burgers wel of niet de Limburgse taal ingezet?).**

Er wordt gekeken of overheidswebsites, zoals die van de Provincie Limburg of van het Huis voor de Kunsten Limburg (deels) in het dialect weergegeven kunnen worden.

We zorgen voor informatievoorziening richting gemeentes over de voordelen van meertaligheid en kunnen handvaten bieden hoe dit binnen een gemeente te promoten is (op basis van bestaande voorbeelden).

6. Kunst- en erfgoeddisciplines

Er wordt onderzocht op welke manier de Limburgse taal gekoppeld kan worden aan de verschillende kunstdisciplines.

Samenwerking met bibliotheken, Cubiss, penvoerders en kunstcentra wordt actief opgepakt. Het stimuleren van het schrijven in de Limburgse taal is daarbij leidend. Samen met de Vereniging Limburgse Bibliotheken en Cubiss worden bibliotheken ondersteund om hun voorleesmomenten te vernieuwen en om te bezien hoe de Limburgse taal een plek binnen hun collectie kan krijgen.

We onderzoeken welk materiaal aanwezig is voor de doelgroep van bibliotheken, waar dit materiaal gevonden kan worden en hoe dit materiaal bij de organisaties onder de aandacht gebracht kan worden (promotie van het materiaal).

Het project TheaDOOR waarbij theater, letteren en de Limburgse taal gecombineerd worden als educatief programma wordt verder vormgegeven. De invulling wordt bepaald met het veld zelf (o.a. leraren, theatermakers en schrijvers).

Er vindt structureel overleg plaats met het Taal- en Letterenplatform (TaleP).

7. Media, communicatie en openbare ruimte

We gaan met L1 in gesprek over de mogelijkheden om een programma over taal te maken. L1 heeft aangegeven hier open voor te staan. Cross overs met andere disciplines, zoals popmuziek en letteren, zijn daarbij mogelijk. Het samenwerken met ambassadeurs wordt daarin meegenomen.

**“t Veulde es ’n saort
bevrijding dat se geweun in
dien eige taal koosj zinge.”**

- Jack Poels, Rowwen Hèze -

We onderzoeken of de Limburgse taal meer gebruikt kan worden in reclames.

Bij het veld maken we duidelijk waar ze terecht kan met vragen en ideeën rondom de Limburgse taal. Dit gaat gepaard met communicatiemiddelen (denk aan buttons, posters, t-shirts; wellicht kunnen deze via de VVV verspreid worden of in de vorm van een verzameling qua lokale dialecten). Met de Raod veur 't Limburgs, Veldeke Limburg en Levende Talen Limburgs worden de mogelijkheden van een *Hoes veur 't Limburgs* besproken (digitaal en/of fysiek). Met de genoemde partijen uit het veld wordt een concept vormgegeven hoe een dergelijk "Huis" moet uitzien (mogelijke zaken die een plek binnen het concept krijgen, zijn platformwerking, kennisdeling, informatievoorziening, uitvoering van communicatiewerkzaamheden, organisatie van activiteiten).

Met de Limburger, Veldeke Limburg en Levende Talen Limburgs wordt gewerkt aan een reeks artikelen over de Limburgse taal in het professionele domein.

Het concept plaatsnaamborden in het dialect wordt verder uitgerold door de Provincie.

8. Wetenschap

Met (jonge) wetenschappers van onder andere het Meertens Instituut, de Nederlandse Taalunie, de Radboud Universiteit Nijmegen en Universiteit Maastricht gaan we in gesprek om onderzoeksresultaten als onderleggers te gebruiken voor de genoemde vervolgstappen. Belangrijke onderwerpen zijn taalinfrastructuur en digitale taalmiddelen (digitalisering van de Limburgse taal). Jonge wetenschappers wordt een podium geboden om de resultaten van hun onderzoek onder een groot publiek bekend te maken.

Rollen

1. Huis voor de Kunsten Limburg

Het Huis is inhoudelijk onderlegd en de spin in het web om de Limburgse taal te borgen in de samenleving. We beschikken over de mogelijkheden die ervoor moeten gaan zorgen dat (streek)taalkundige randvoorwaarden worden geschapen voor een volwassen taalbeleid. Belangrijke randvoorwaarden waar het Huis in kan voorzien:

- Het Huis staat reeds in verbinding met Limburgse taalpartners, adviseert en ondersteunt hen en heeft een goede relatie met hen. Het Huis beschikt daarmee over het gewenste draagvlak van partners in het veld.
- Het Huis heeft een groot aantal kunst- en erfgoeddisciplines in huis en kan netwerken en initiatieven met elkaar verknopen vanuit het verbindend consulentschap, waardoor de Limburgse taal ook in andere kunstvormen kan worden ingebed en een breder publiek bereikt.
- Grensoverschrijdende verbindingen zijn het Huis niet vreemd. Het Huis werkt samen en legt verbindingen met Belgisch-Limburg via onder meer de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde (VLDN). In het Rijnland hebben wij contacten met het Institut für Landeskunde und Regionalgeschichte in Bonn. Ook op landelijk niveau hebben we vele samenwerkingspartners zoals de Radboud Universiteit Nijmegen, het Meertensinstituut, de

Taalunie en de verschillende provinciale steunfuncties op het terrein van de Limburgse taal. Dat draagt ertoe bij dat we landelijke trends, ontwikkelingen en good practices kunnen inzetten t.b.v. de Limburgse taal.

- Het Huis heeft vanuit zijn rol als voorzitter van het Platform Cultuureducatie met Kwaliteit in Limburg directe lijnen met het onderwijsveld PO en VO en de beide Pabo's. Belangrijke partners als we het hebben over de bevordering van de Limburgse taal. Vanuit dit gremium kunnen we tevens de behoeften en rollen van de onderwijsinstellingen in kaart brengen. Vanuit onze opgedane expertise met het uitrollen van structureel muziekonderwijs via *DOOR! Masterplan Muziekonderwijs Limburg* weten we hoe we bottom-up kunnen werken zodat alle betrokken partijen zich eigenaar voelen van het proces dat gaande is, beschikken we over een reeds bewezen methodiek om cultuureducatie te verankeren in het onderwijs en binnen- en buitenschools aanbod met elkaar te verbinden. Expertise en kennis die we ook op het gebied van de Limburgse taal kunnen inzetten.
- Het Huis beschikt niet alleen over een breed netwerk op het gebied van de Limburgse taal, maar ook over een netwerk van andere maatschappelijke partners, denk bijv. aan bibliotheken, scholen en welzijnsorganisaties. Een netwerk dat ingezet kan worden om de Limburgse taal ook in andere domeinen in te bedden en te promoten.
- Het Huis kan de expertise en kennis die het op andere beleidsterreinen heeft opgedaan inzetten t.b.v. het Limburgse taalveld, bijv. als het gaat om verenigingsondersteuning; het vergroten van de toekomstbestendigheid van vrijwilligersorganisaties op het gebied van de Limburgse taal. Als kennisinstituut en ondersteuningsorganisatie staat het Huis organisaties bij met raad en daad.
- Het Huis onderstreept het belang van één gecoördineerde aanpak en professionele facilitering van het te voeren taalbeleid. Als onafhankelijke spin in het web en vanuit zijn beleidsmatig, ontwikkelingsgericht en verbindend consulentschap kan het Huis in 2020 optreden als procesbegeleider bij de totstandkoming van een meerjarig uitvoeringsprogramma Limburgse Taal en dus een toekomstbestendig taalbeleid.

Benodigde menskrachten:

- 1 fte streektaalfunctionaris
- 0,6 fte streektaaladviseur (= jonge professional met universitaire taalkundige achtergrond)
- 0,4 fte projectmedewerker educatie



Bijlagen

Bijlage 1 - Samenwerkingspartners

Om tot een lijst van samenwerkingspartners te komen worden de programmalijnen uit de kadernota *'n Laeve lank Limburgs* als leidraad genomen. Deze drie lijnen vormen het uitgangspunt welke organisatie op welk vlak een bijdrage kan leveren. Daarnaast wordt ook een onderscheid gemaakt tussen vrijwilligersorganisaties en professionals.

Taalpromotie

Taalpromotie is er vooral op gericht het gebruik van het Limburgs te stimuleren en de zichtbaarheid ervan te vergroten. Voor dit laatste kiezen wij voor promotionele activiteiten die gericht zijn op het bereiken van een groot publiek. Hierbij valt te denken aan activiteiten die de waarde van (het spreken en schrijven van) het Limburgs in de meest brede zin bevorderen. Ook het vooroordeel dat het gebruik van het Limburgs de taalvaardigheid in het Nederlands nadelig zou beïnvloeden, krijgt aandacht.

Taaloverdracht

Onder taaloverdracht verstaan wij het overdragen van onze Limburgse taal van generatie op generatie. Het onderwijs speelt daarbij een belangrijke rol. Dit wordt ook steeds opnieuw in de rapportages van de Raad van Europa over het Limburgs bevestigd. Toch is er op het moment nog maar weinig aandacht voor tweetaligheid in het onderwijs. In de voorschoolse educatie wordt nu nog vaak op basis van onjuiste informatie gekozen voor het Nederlands als instructietaal. Het is echter van eminent belang dat jongeren al vanaf jonge leeftijd in contact zijn met het Limburgs. Zij zijn het immers die het Limburgs weer overdragen op volgende generaties.

Taalinfrastructuur

De versterking van de positie van het Limburgs vergt een goed uitgebouwde infrastructuur. Die infrastructuur bestaat enerzijds uit professionele instellingen en anderzijds uit toekomstbestendige vrijwilligersorganisaties, maar ook uit individuele personen die zich willen inzetten om het Limburgs voor de toekomst te behouden. Een professioneel gremium dient daarbij te zorgen voor een gecoördineerde aanpak en professionele facilitering van het Limburgse taalveld. De taalinfrastructuur dient ook te voorzien in digitale (hulp)middelen die kunnen worden ingezet bij het behoud en bevorderen van het Limburgs.

Vrijwilligers/vrijwilligersorganisaties

Taalinfrastructuur

Veldeke Limburg

Raad veur 't Limburgs

Limburgse Bibliotheken

Vereniging van Limburgse bibliotheken

Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde

Stichting LiLiLi/Uitgeverij TIC

Taaloverdracht

Werkgroepen dialect van heemkundekringen

Veldekekringen

Stiechting Limbörgse Academie

Taalpromotie

Veldekekringen

Podiumkunsten (muziek, toneel, film, letteren)

Volksculturele organisaties (LVK, TVK, KVL, SLV, BCL, OLS)

Heemkundeverenigingen

Stiechting Limbörgse Academie

Professionals

Taalinfrastructuur

Huis voor de Kunsten Limburg

(Jonge) wetenschappers van Universiteit Maastricht en Nijmegen

Meertensinstituut Amsterdam

Nederlandse Taalunie

Provincie Limburg

Beleidsmedewerkers Gemeenten

Combinatiefunctionarissen en cultuurmakelaars

Taal- en Letterenplatform (TaLeP)

Cubiss

Taaloverdracht

Huis voor de Kunsten Limburg

Vereniging van leraren van levende talen

PABO's

Basis- en voortgezet onderwijs

Kinderopvangorganisaties

Medewerkers GGD (Jeugdgezondheidszorg)

Taalpromotie

Huis voor de Kunsten Limburg

Beleidsmedewerkers Gemeenten

Media, provinciaal en regionaal

Limex, m.n. voor het bedrijfsleven

Platform CMK-Limburg (penvoerders)

Zorginstellingen (verzorgingstehuizen, ziekenhuizen)

Burgerkracht Limburg

Bijlage 2 - Actieplan Limburgse taal

Onderstaand actieplan bevat de fases die het Huis in eerste instantie had willen doorlopen. Maar inmiddels zijn we door de realiteit en de coronacrisis ingehaald, waardoor deze fases niet meer relevant zijn.

FASE 1 – werksessies

In de eerste fase (*maart-april 2020*) organiseert en begeleidt het Huis werksessies met partners (professionele en vrijwilligers organisaties en individuen) die zich inzetten voor en/of een rol kunnen spelen als het gaat om de promotie, overdracht en versterken van de infrastructuur van de Limburgse taal. Het Huis heeft in dat kader al een inventarisatie gemaakt van partners uit verschillende domeinen (zie bijlage 1) die allen uitgenodigd worden voor de werksessies. Zij die willen deelnemen aan de werksessie sluiten aan. Zij die besluiten om niet deel te nemen, worden gedurende het hele traject door het Huis geïnformeerd over de bevindingen en voortgang.

- Tijdens een eerste (plenaire) sessie gaan consulenten van het Huis middels diverse werkvormen in dialoog met de partners om te komen tot één gezamenlijke (lange termijn) missie op het gebied van Limburgse taal. In deze sessie wordt ook gesproken over de wijze waarop één ieder kan bijdragen aan de missie op basis van zijn kerntaken, expertise en mankracht. Het Huis maakt een verslag van deze werksessie dat met alle partners wordt gedeeld. Het verslag maakt inzichtelijk wat de gezamenlijke missie is en brengt de taalinfrastructuur (partners, expertises en activiteiten) anno 2020 in kaart.
- De opbrengst (het verslag) van de eerste werksessie vormt de basis voor een tweede (of meerdere) verdiepingssessie(s) met de partners. Tijdens deze verdiepende sessie leidt het Huis de dialoog over hiaten en kansen m.b.t. de huidige (digitale) taalinfrastructuur, - promotie (tevens zichtbaarheid) en -overdracht. Op welke ontwikkelingen moeten we inspelen? Waar liggen nog kansen? Welke expertise, kennis, samenwerkingsverbanden zijn noodzakelijk om de missie te kunnen realiseren en het taalveld te professionaliseren en doorontwikkelen? Welke expertise etc. ontbreekt dan nog? Wat betekent dat voor de doorontwikkeling of het voortbestaan van bepaalde partners en initiatieven? In deze fase stelt het Huis dus ook existentiële vragen aan en over reeds bestaande taalorganisaties en -initiatieven. Ook onderzoeken we in deze fase mogelijke samenwerkingspartners en -vormen, de toekomstbestendigheid van de organisaties aan tafel, het afbakenen van taken, het afstemmen van de aanwezige expertise in het Limburgse taalveld (de wijze waarop het aanbod en organisaties complementair kunnen zijn/worden aan elkaar) etc. Ook de bevindingen van deze sessie worden door het Huis op papier gezet en gedeeld met alle betrokkenen.

FASE 2 – notitie Limburgse Taal

In fase twee (*april 2020*) wordt de informatie die is opgehaald in de eerste fase door het Huis geanalyseerd en verwerkt tot een notitie over de Limburgse taal. In die notitie staan de voornaamste bevindingen van de werksessies en (daaraan gekoppelde) speerpunten geformuleerd. De notitie wordt gedeeld met alle partners.

FASE 3 – uitwerken programmalijnen

De derde fase (*april-mei 2020*) is de fase waarbij het Huis de speerpunten uit de notitie vertaald naar programmalijnen. Het Huis formeert in deze fase tevens kernteams. Deze kernteams buigen zich over de programmalijnen en werken deze concreet uit: acties formuleren (en prioriteren) die tot en met 2026 nodig zijn om de Limburgse taal (vanuit de programmalijnen in kwestie) toekomstbestendig te maken, de wijze waarop hier concreet uitvoering aan wordt gegeven, de rol die de partners daarbij gaan vervullen en wat er voor nodig is om e.a. te realiseren (formuleren van randvoorwaarden). De leden van de kernteams beschikken over expertise die voor de betreffende programmalijn noodzakelijk is en zijn ‘eigenaar’ van de concrete voorstellen die in dat kader gedaan worden. De kernteams worden vanuit het BOV-consulentschap ondersteund door consultants van het Huis, die de benodigde expertise/competenties met betrekking tot de programmalijnen in kwestie in huis hebben. De consultants zijn naast inhoudelijk adviseurs dus ook de procesbegeleiders van de kernteams. In Huis worden alle opbrengsten van de verschillende kernteams gebundeld en samengevoegd.

FASE 4 – gezamenlijke aanpak

In fase 4 (*mei 2020*) verwerkt het Huis de bevindingen van alle kernteams uit fase 3 in een gezamenlijke aanpak voor de Limburgse taal en alle partners omschreven. Het Huis definieert in deze fase ook zijn eigen rol en werkzaamheden op het gebied van de Limburgse taal. Het Huis deelt en bespreekt de aanpak met alle betrokkenen. De aanpak wordt uiteindelijk vóór 1 juni 2020 ingediend bij de Provincie Limburg.

Fase 5 – uitvoering

Afhankelijk van de resultaten van de voorgaande fases wordt bepaald hoe de concrete uitvoering van de gezamenlijke aanpak eruit komt te zien. In fase 5 (*augustus-september 2020*) legt het Huis zijn eigen rol en werkzaamheden op het gebied van de Limburgse taal vast in het werkplan 2021.